

l'havanera, durant el segle XIX. Aquest 2019, fa cinc-cents anys del bateig de la ciutat de l'Havana com a tal per part de la corona espanyola. Dos esdeveniments lúdics i culturals d'aquest estiu al Baix Empordà han servit per recordar el passat cubà de la història catalana i afegir-se a la commemoració, encara que sigui de passada, de l'aniversari d'aquesta ciutat, de la qual ens han arribat fets, sons i influències arquitectòniques com les que fan destacar les anomenades *cases d'indians*. La LIII Cantada d'Havaneres de Calella de Palafrugell, celebrada el juliol passat, en la qual van actuar Neus Mar i els grups Arjau, Son de l'Havana i Port Bo, es va dedicar a l'aniversari de la capital cubana. Un cop més, en aquesta ocasió potser amb més èmfasi, els compassos *d'anada i tornada* entre Catalunya i Cuba van ressonar amb força a la platja del Port Bo de Calella. I aquest setembre, la petjada cubana dels catalans i el rastre de l'havanera tornen a reviure durant la XVI Fira d'Indians de Begur, dedicada enguany als jardins amb influència antillana.

LA GARROTXA

Text > JOAN SALA

Protecció de l'Alta Garrotxa | El març passat es va aprovar inicialment el Pla de Protecció del Medi Ambient i el Paisatge de l'Alta Garrotxa. Encara que el camí que haurà de seguir és llarg, amb la informació pública, la consulta institucional i les al·legacions, per fi es posa fil a l'agulla a una reivindicació històrica del territori per protegir i gestionar tot l'espai natural. El document ha estat elaborat pel Departament de Territori i Sostenibilitat, pel que queda del Consorci de l'Alta Garrotxa i pels onze municipis que integren la superfície de la zona, que és de 50.275 hectàrees, corresponents a tres comarques: el Ripollès, la Garrotxa i l'Alt Empordà. Aquest Pla ha de regular, entre d'altres, els usos del sòl, l'aprofitament dels recursos naturals, la regulació de la xarxa viària, l'ús públic de l'espai per tal de conservar el patrimoni natural i la qualitat paisatgística que atresora. El Pla diferencia clarament dues estratègies de gestió:

una zona de foment de la dinàmica natural i una zona de gestió sostenible. En la primera hi ha terrenys públics i finques privades no productives perquè estan abandonades. La Generalitat oferirà als propietaris ajudes per fomentar-hi activitats de turisme de natura. La gestió sostenible inclou terrenys amb aprofitaments tradicionals i activitats compatibles amb la natura.

Uns apunts, solts, de la comarca | Enguany, a les Planes d'Hostoles, han celebrat els cent anys dels homenatges a la vellesa. També s'han commemorat els cent anys de l'Escola Municipal de Música d'Olot, una data rodona que sempre és digna de celebrar. Fa cinquanta anys que es van unificar els cinc ajuntaments que formen l'actual Vall d'en Bas, on es va fer la primera concentració agrària de Catalunya, la qual cosa va comportar la racionalització de les terres, que es van agrupar a l'entorn de les cases per acabar amb el minifundisme que hi havia fins aleshores. És bo recordar que finalment Sant Aniol d'Aguja té llum elèctrica, provinent de plaques solars instal·lades al teulat del refugi. A l'abril, l'Associació Catalana de Crítics d'Art (ACCA) va reconèixer amb un premi ACCA la tasca de l'Associació Cultural Binari, organitzadora, conjuntament amb l'Ajuntament de Bianya, d'uns recorreguts per la Vall de Bianya que segueixen un itinerari d'art contemporani i alhora permeten visitar part del seu ric patrimoni arquitectònic en un entorn paisatgístic de primer ordre. Al maig, a Maià de Montcal va tenir lloc la segona Fira de l'Ou, un esdeveniment que mou tot el poble, amb activitats destinades a tots els públics.

>> El Bassegoda des de Can Gustí de Riu.
(Autoria: QUIM ROCA)

Els resultats electorals a la Garrotxa | A les eleccions generals del 28 d'abril va guanyar ERC, amb un 34 % dels vots, en tres municipis més que en les últimes eleccions. El seguia JxCat, amb un 30 %, de manera que les dues forces sumaven el 65 %. A les eleccions europees celebrades el 26 de maig, JxCat va guanyar a tots els municipis i va obtenir més del doble de vots que ERC, que va ser la segona llista més votada. El vot cap a Europa va ser diferent que el de les municipals, ja que JxCat es va imposar en onze municipis (a la ciutat d'Olot amb majoria), ERC en sis, les llistes independents en tres i el PSC en un. No hi ha cap regidor de Podemos, el PP, Cs o VOX en cap ajuntament garrotxí. Els resultats confirmen que és una comarca majoritàriament independentista.

EL GIRONÈS

Text i foto > DANI VIVERN

Es veu... | Quasi a mitjan juny, els consistoris encara penjaven dels pactes, mentre que a la Cambra de Comerç de Girona ja anaven per feina. L'empresari Jaume Fàbrega en va ser nomenat president, en substitució de Domènec Espadale, que portava tretze anys en el càrrec. Cal veure si als polítics se'ls enganxarà algun dia una mica de pragmatisme empresarial i deixaran de fer volar coloms i altres tipus de vol, d'abast gallinaci i generadors de deutes. La restauració del cinema Modern, per exemple: la idea de fer-hi, en una segona fase, una sala complementària al Teatre Municipal, amb un aforament per a 199 persones, per destinar-la sobretot a dansa, potser parteix de prospeccions fiables. Però que la primera fase d'obres (que tota sola ja puja a més de dos milions d'euros) consisteixi en un «nou centre d'arts i creació» ja té un dring més eteri. Esperem que s'hagi definit bé què és «art» i què és «creació» (i per què s'han de «centrar»), amb els temps que corren. Vista la programació de l'Escènit per a aquest estiu, i salvades algunes excepcions de qualitat garantida, aquests conceptes admetien un ampli grau de dubte hamletic. O potser es pot tirar de veta, atès que, segons va dir el president Torra, «Girona ha assumit la capitalitat de Catalunya».

Posats a pensar iniciatives, n'hi ha de pràctiques i de baix cost: per exemple, el reciclatge de llibres que, fa deu anys, l'entitat Papyrus efectua a Celrà, amb molt d'èxit. Locals *ad hoc* per fer-ho, n'hi ha. I gent disposada a col·laborar-hi, també. No té el volum descomunal de Leroy Merlin, d'estrena recent, però manté l'hel·lènic ideal de cenyir-se a l'escala humana.

Es flaira... | Convé reciclar moltes més coses si volem arribar vius al futur. Però amb lògica. No pas fent servir contenidors intel·ligents, com els que propugna l'Ajuntament gironí, i que ja han aixecat les suspicàcies dels usuaris. Perquè, per més que a l'Administració li encanti posar protocols per a tot, fixar unes dates rígides per dipositar les restes orgàniques és de mal fer entendre als bacteris que hi resideixen, i que solen comunicar via nasal la seva disconformitat. Tant de mal entendre com la distinció entre deixalles del mateix material però que, per motius economicoadministratius, van a un contenidor o altre segons si són considerades envasos o no. Els criteris de tria són d'una subtilitat tan bizantina que l'usuari, sobretot si és d'una certa edat, ja olora de lluny el problema i opta per aquell altre criteri tan castís de «para lo que me queda en el convento...». Vostès ja m'entenen.

Se sent... | Alguns companys periodistes (dels de veritat) que porten tota una vida a la ràdio afirmen que l'exposició al Museu d'Història dedicada a l'evolució d'aquest mitjà a la nostra ciutat és una mica esbiaixada. Destina una part molt important a Ràdio Girona, i només esmenta com de passada les emissores que van definir i impulsar l'eclosió de l'FM, la pluralitat i objectivitat en els informatius i, en defi-

nitiva, la revolució que les ones van viure a partir dels anys setanta: Ona Catalana, Onda Rambla, Onda Cero, la COM... Efectivament, no s'hi veuen per enlloc els noms de professionals com Diumé, Argerich, Cid, Carreras, Bernabé, Terradas, Requena, Juanola, Iglesias... I molts d'altres que eren i són la ben modulada veu de la ciutat. Que les emissores actuals pateixin de recentralització (com els bancs i caixes) és un signe dels temps, però el fet no n'excusa l'homenatge.

EL PLA DE L'ESTANY

Text > XAVI XARGAY

Un documental | Banyoles va quedar commocionada pel reportatge sobre el mestre de l'escola La Vila emès per TV3. Els que tenim una edat sabíem que el mestre era el paradigma del concepte «la letra con sangre entra» i que amb el desig de treure el millor dels alumnes els espantava de manera profunda. Fa uns anys Meritxell Carpio, en un llibre, va destapar que, a més de violència, hi va haver abusos sexuals. Més enllà de la valentia de l'autora del llibre, em quedo amb dues frases dels testimonis («Ho sabien els altres mestres?», «Pagava la pena turmentar tantes generacions d'alumnes per ensenyar-los llengua castellana?») i amb un rebuig al títol del documental (*El monstre de Banyoles*) lligat amb la cançó del mateix nom de Toni Giménez. Em sembla una bestiesa lligar aquesta cançó infantil (on el monstre acaba essent vegetarià) amb l'experiència traumàtica de tantes persones. Suposo que qui ho va perpetrar va pen-

sar que era una bona idea transformar un mestre en un monstre per a infants (efectivament les alumnes el devien percebre així) i es devia sentir Stephen King escrivint *It*. El problema és que, com a documental, no pot embrutar amb brutes connotacions cap cançó infantil, com no tenia dret el mestre a embrutar la vida de les seves alumnes. La valentia de l'alumna i dels diferents testimonis es mereixien una sensibilitat i un rigor que, com diu la crítica de Mònica Planas al diari *Ara*, es troben a faltar.

Publicacions | La commemoració del centenari de l'edifici de l'Ajuntament de Serinyà va ser l'incentiu perquè Rosa Cortada escrigués i publicués l'estudi *L'orgull de tot un poble* i el conte per a nens *L'escola que estimem*, en què explica els esforços de la gent de Serinyà per tenir una escola en condicions a inicis del segle xx. *Reinici* és un conjunt de relats de Laura Geli en què mostra la seva experiència emocional durant el procés d'un trasplantament hepàtic. El llibre està editat en català i castellà i l'ha il·lustrat el seu germà, Jaume Geli. A l'abril, Xavier de Palau, músic que en el seu moment va treballar amb Michel Butor, va presentar el seu nou disc, *Els cavalls de Stenon*, juntament amb un treball videogràfic d'Anna Bahí i la novel·la de Joan Anton Abellán *El darrer clan. Els orígens*.

LA SELVA

Text > JOAN DOMÈNECH

Blanes: els 700 anys de la parròquia | Està en ple auge la celebració del setè centenari de la parròquia de Santa Maria. Els actes ja van començar

>> La mostra sobre la ràdio a Girona, al Museu d'Història.

>> L'escola La Vila l'any 1958, poc després de ser inaugurada. (Autoria: JOSEP P. MATEU)